

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูศิลปะในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูศิลปะในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เฉพาะด้านต่อไปนี้ คือ

1. การปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล
2. การสร้างแบบทดสอบ
3. วิธีการประเมินผล
4. การตัดสินผลการเรียน
5. การส่งเสริมและสนับสนุนครูศิลปะ ในเรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา โดยบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนของวิชาศิลปะศึกษา เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการวิจัย

2. กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ครูศิลปะ ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 52 โรงเรียน รวมเป็นจำนวนครูศิลปะทั้งสิ้น 127 คน แต่ได้รับคืนแบบสอบถามจากครูศิลปะ ประจำโรงเรียน 49 โรงเรียน รวมเป็นจำนวนครูศิลปะทั้งสิ้น 110 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวกในการสุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียน และสุ่มตัวอย่างครูศิลปะโดยวิธีจับสลาก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นต่าง ๆ แบบสอบถามความคิดเห็นนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 102 ข้อ ที่ผ่านการทดลองใช้ในรอบแรกจากครูศิลปะผู้สอน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 5 คน แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขจากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาแก้ไขแบบสอบถามดังกล่าว และนำไปทดลองใช้กับครูศิลปะ ผู้ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจริง จำนวน 15 คน หลังจากนั้นจึงนำไปปรับปรุง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรจริง ลักษณะของแบบสอบถามความคิดเห็นของครูศิลปะฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา ในด้านการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล การสร้างแบบทดสอบ วิธีการประเมินผล และการตัดสินผลการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 55 ข้อ และเป็นแบบปลายเปิด (The open-ended form) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนครูศิลปะในเรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา โดยบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 27 ข้อ และเป็นแบบปลายเปิด (The open-ended form) จำนวน 4 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นของครูศิลปะใน กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยใช้บริการทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่ส่งไปมีจำนวน 127 ฉบับ ได้รับคืนแบบสอบถามเป็นจำนวน 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.61 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (percentiles) และนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นของครูศิลปะศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษาในด้านการปฏิบัติ เปรียบเทียบการประเมินผล การสร้างแบบทดสอบวิธีการประเมินผล การตัดสินผลการเรียนวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เฉพาะส่วนที่เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (rating scale) และวิเคราะห์โดยการเรียงลำดับความถี่ (frequency) เฉพาะส่วนที่เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (The open-ended form) แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนครูศิลปะ ในเรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา โดยบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เฉพาะส่วนที่เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (rating scale) และวิเคราะห์โดยการเรียงลำดับความถี่ (frequency) เฉพาะส่วนที่เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (The open-ended form)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาผลการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของครูศิลปะ ผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐบาล กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2531 พบว่า

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูศิลปะจำนวน 110 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 36-40 ปี มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกศิลปะศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปะศึกษาช่วง 11-15 ปี มีความสนใจ และความรู้เกี่ยวกับการประเมินผล

การเรียนวิชาศิลปศึกษาพอสมควร ส่วนมากเคยเรียนวิชาการประเมินผลการศึกษา และ วิชาการประเมินผลศิลปศึกษา เคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการประเมินผล การศึกษา และการประเมินผลศิลปศึกษา มีการะับผิดชอบกิจกรรมพิเศษอื่นๆ ของโรงเรียน นอกเหนือจากงานสอนประจำ โดยมีระดับความรับผิดชอบมาก และครูศิลปะส่วนใหญ่มีความ เห็นว่า การมีการะับผิดชอบกิจกรรมพิเศษอื่นๆ ของโรงเรียนนอกเหนือจากงานสอน ประจำมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา

2. ข้อมูลความคิดเห็นของครูศิลปะ/เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชา ศิลปศึกษา

2.1 ด้านการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล

โดยส่วนรวมครูศิลปะมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย นอกจากนั้นครู ศิลปะมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจว่าผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ที่ควรลงมติในการประชุม กลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา กลุ่มโรงเรียนควรจัดทำ ข้อทดสอบวิชาศิลปศึกษา เฉพาะรายวิชาบังคับเท่านั้น และไม่แน่ใจว่าครูศิลปะสามารถ ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ทุกข้อ

2.2 ด้านการสร้างแบบทดสอบ

โดยส่วนรวมครูศิลปะมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย นอกจากนั้นมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจว่า ครูศิลปะสามารถสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรได้อย่าง ถูกต้อง ครูศิลปะมีคู่มือ ตำรา เอกสาร อุปกรณ์การพิมพ์และอัดสำเนา และตู้เก็บรักษาแบบ ทดสอบอย่างเพียงพอแล้ว ครูศิลปะมีเวลาในการเตรียมสร้างแบบทดสอบอย่างเพียงพอแล้ว ครูศิลปะควรสร้างข้อทดสอบวิชาศิลปศึกษา เพื่อวัดพฤติกรรมด้านความรู้-ความคิด ในลักษณะ ข้อทดสอบแบบปรนัยเพียงพออย่างเดียว และมีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วยว่า ครูศิลปะ ควรสร้างข้อทดสอบวิชาศิลปศึกษา เพื่อวัดพฤติกรรมด้านความรู้-ความคิด ในลักษณะข้อสอบ ปรนัยเพียงพออย่างเดียว

2.3 ด้านวิธีการประเมินผล

โดยส่วนรวมครูศิลปะมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย นอกจากนั้นมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ครูศิลปะควรวัดผลโดยให้นักเรียนปฏิบัติงาน และ ครูศิลปะที่สอนรายวิชาศิลปศึกษานั้นๆ ควรกำหนดจุดประสงค์และกำหนดพฤติกรรมด้าน จิตนิสัยของวิชาศิลปศึกษา มีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจว่า สัดส่วนของเนื้อหาและกิจกรรม

ในรายวิชาศิลปศึกษา เหมาะสมกับระยะเวลาทำการวัดผล ครูฝ่ายวิชาการและครูฝ่ายวัดผล ควรกำหนดจุดประสงค์ และกำหนดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของวิชาศิลปศึกษา ครูศิลปะควรประเมินผลวิชาศิลปศึกษา โดยใช้อัตราส่วนของคะแนน ระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียน เป็น 60 : 40 และ 30 : 20 มีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วยว่า ครูศิลปะ 1 คน สามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละห้องได้อย่างทั่วถึง และครูศิลปะควรประเมินผลวิชาศิลปศึกษา โดยใช้อัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียน เป็น 50 : 50

3.4 ด้านการตัดสินผลการเรียน

โดยส่วนรวมครูศิลปะมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย นอกจากนั้นครูศิลปะมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจว่า นักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียน "0" ในรายวิชาบังคับศิลปศึกษา ควรได้รับการอนุมัติให้จบการศึกษาได้ ถ้ามีคุณสมบัติอื่นๆ ครบถ้วน

3. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนและครูศิลปะในเรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา โดยบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกข้อ เกี่ยวกับลักษณะการส่งเสริมและสนับสนุนครูศิลปะ ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันฝึกหัดครู กลุ่มโรงเรียน ศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายวัดผล หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา และเพื่อนครูศิลปะ

4. ข้อมูลความคิดเห็นของครูศิลปะ ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา

4.1 ด้านการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล

ครูศิลปะให้ความคิดเห็นว่าการมีคู่มือประกอบการใช้ระเบียบการประเมินผล ระเบียบการประเมินผลควรมีคำอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติอย่างละเอียด เจน ควรเพิ่มหน่วยการเรียนในรายวิชาที่มีค่า 0.5 หน่วยการเรียนต่อหนึ่งภาคเรียน และเพิ่มหน่วยการเรียนเป็นวิชาบังคับในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรับปรุงระเบียบการประเมินผลให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของวิชาศิลปศึกษา ควรมีหลักเกณฑ์แน่นอน มีความยืดหยุ่นได้ในทางปฏิบัติ มีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพนักเรียนในยุคปัจจุบัน และระเบียบการประเมินผลฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2529 นี้ดีกว่าระเบียบการประเมินผลฉบับเดิม

4.2 ด้านการสร้างแบบทดสอบ

ครูศิลปะให้ความคิดเห็นว่า ควรมียกข้อสอบ หรือธนาคารข้อสอบ กลุ่มโรงเรียนควรสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติวิชาศิลปศึกษา แบบทดสอบมาตรฐานวิชา ศิลปศึกษา ควรกระตุ้นเตือนให้ครูศิลปะตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างแบบทดสอบ ควรสร้างแบบทดสอบหลายๆ แบบ ได้แก่ แบบอัตนัยและแบบปรนัยปนกัน แบบวัดความฉลาด ตามระดับอายุของนักเรียน แบบทดสอบทัศนคติ แบบทดสอบที่ประยุกต์เข้ากับสังคมปัจจุบันได้ แบบทดสอบเพื่อใช้ทดสอบ เมื่อจบการเรียนในแต่ละบทเรียน และควรมีเครื่องมือสร้างแบบ ทดสอบที่มีรูปภาพประกอบ

4.3 ด้านวิธีการประเมินผล

ครูศิลปะให้ความคิดเห็นว่า ควรเน้นการประเมินผลภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ใช้วิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของวิชาศิลปศึกษา ใช้ วิธีการประเมินผลหลายๆ ด้าน ประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ประเมินผลตามข้อตกลงของกลุ่มโรงเรียน ใช้อัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับ ปลายภาคเรียน 70 : 30 สำหรับรายวิชาบังคับ และวิชาเลือกบางวิชา และ 80 : 20 สำหรับรายวิชาที่ต้อง เน้นการเรียนภาคปฏิบัติมาก วิธีการประเมินผลควรขึ้นอยู่กับครูศิลปะผู้ สอนรายวิชานั้นๆ ครูศิลปะไม่สามารถปฏิบัติตามวิธีการประเมินผลได้ เพราะครูศิลปะบาง คนต้องสอนนักเรียนประมาณ 500-600 คนต่อสัปดาห์ มีจำนวนข้อจุดประสงค์ การเรียนรู้ มากเกินไป ไม่สามารถประเมินผลให้ครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด และมีความคิดเห็นว่า วิธี การประเมินผล เป็นสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อน

4.4 ด้านการตัดสินผลการเรียน

ครูศิลปะให้ความคิดเห็นว่า ไม่ควรตัดสินผลการเรียนโดยให้ระดับ ผลการเรียน "0" หรือ ตก ในกรณีที่มีนักเรียนมีความตั้งใจปฏิบัติงานพอสมควรแล้ว ควร ตัดสินด้วยความยุติธรรม มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการตัดสินผลการเรียนภาคปฏิบัติ การ เปิด โอกาสให้ผู้เรียนสอบแก้ตัว ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจการเรียน ควรให้โอกาสสอบแก้ตัวได้ เพียงครั้งเดียวช่วงก่อนปิดภาคเรียน ควรพิจารณาพื้นฐานการเรียนเดิมของผู้เรียนประกอบการ ตัดสินผลการเรียน และควรตัดสินผลการเรียนภาคปฏิบัติโดยคณะบุคคล

5. ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนครู ศิลปะ ในเรื่องวิธีการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา โดยบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.1 ด้านหัวข้อความรู้เกี่ยวกับการประเมินผล และบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรให้ข้อมูลรู้นั้น

ครูศิลปะให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลการเรียน วิชาศิลปศึกษา กลุ่มโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา ครูฝ่ายวิชาการ ครูฝ่ายทะเบียน วัสดุ ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาที่มีความรู้ด้านการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา และสถาบันฝึกหัดครู ควรให้ข้อมูลหัวข้อเรื่อง เช่น การประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษาในระดับมัธยมศึกษา การเขียนข้อทดสอบ การปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล การประเมินผลทางศิลปศึกษากับการอุตสาหกรรม เป็นต้น

5.2 ด้านรูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับประเมินผลและบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรจัดรูปแบบนั้น

ครูศิลปะมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอน หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา ครูฝ่ายวิชาการ ครูฝ่ายทะเบียน วัสดุ กลุ่มโรงเรียน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันฝึกหัดครู ควรจัดรูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผล เช่น การประชุม การอบรมเชิงปฏิบัติการทางวิชาการ ในรูปแบบที่ทันสมัยและเข้าใจได้ง่าย การสัมมนาที่เปิดโอกาสให้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างจริงจัง ไม่ใช่เป็นการฟังวิทยากรบรรยายเป็นส่วนใหญ่ และการจัดนิทรรศการแสดงผลงานเรียนของนักเรียน

5.3 ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือในการประเมินผล และบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรส่งเสริมและสนับสนุนในด้านนี้

ครูศิลปะมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดทำเอกสาร ตำราเรียน คู่มือครู ให้แก่ครูศิลปะอย่างทั่วถึง โรงเรียน สมาคมผู้ประกอบการและครู บริษัทห้างร้าน เอกชน ควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณ หรืออุปกรณ์การประเมินผลที่มีคุณภาพ ศึกษานิเทศก์ ควรจัดทำเอกสารและข่าวสารการประเมินผลวิชาศิลปศึกษา ครูศิลปะควรร่วมมือกันจัดทำอุปกรณ์ เครื่องมือการประเมินผล ฝ่ายวิชาการควรสนับสนุนครูศิลปะในการทำแบบทดสอบมาตรฐาน และหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ หน่วยงานด้านวัสดุ-อุปกรณ์ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมศิลปากร กรมการ

ฝึกหัดครู และทบวงมหาวิทยาลัยควรรีการส่งเสริมและสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับการประเมินผล

5.4 ด้านการติดตามการปฏิบัติการประเมินผล และบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรติดตามผล

ครูศิลปะมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ศึกษานิเทศก์ ควรติดตามผลทุกภาคเรียน ควรหาโอกาสทดลองสอนนักเรียนด้วยตนเองเพื่อ เป็นการศึกษาปัญหาโดยตรง ครูฝ่ายวิชาการและฝ่ายทะเบียนวัดผล ควรทำแบบฟอร์มสำหรับการติดตามผลกลุ่มโรงเรียนควรมีผู้แทนกลุ่มทำการติดตามผลการประเมินผลของโรงเรียนในกลุ่มทุกภาคเรียน ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา ควรติดตามผลอย่างใกล้ชิดและเป็นกันเอง โดยสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูศิลปะจำนวน 110 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 36-40 ปี ครูศิลปะส่วนใหญ่มีวุฒิสูงสุด ทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีครูศิลปะส่วนใหญ่เคยเรียนวิชาการประเมินผลการศึกษา และวิชาการประเมินผลศิลปศึกษา ครูศิลปะส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนวิชาศิลปศึกษาอยู่ในช่วง 11-15 ปี จำนวน 44 คน ครูศิลปะส่วนใหญ่มีความสนใจและมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษาพอสมควร นอกจากนี้ครูศิลปะส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษาจำนวน 90 คน โดยเคยได้รับการอบรมหรือเข้าร่วมสัมมนาจำนวน 1-5 ครั้ง และเคยเข้ารับการอบรมหรือเข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการประเมินผลศิลปศึกษาจำนวน 68 คน โดยเคยได้รับการอบรมหรือเข้าร่วมสัมมนาจำนวน 1-5 ครั้ง ครูศิลปะมีการะับผิดชอบกิจกรรมพิเศษอื่นๆ ของโรงเรียน นอกเหนือจากงานสอนประจำอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ครูศิลปะสามารถนำความรู้ความสามารถทางศิลปะไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ ได้ (เลิศ อานันทนะ 2523 : 5) และจากผลการวิจัยของไพโรจน์ รุจิระวิจักขณ์ (2529 : จ) ได้พบว่า ครูศิลปะมีความสามารถและความรู้ ด้านเทคนิคการสอนการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับมาก แต่ด้านการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษทาง

ศิลปศึกษาอยู่ในระดับน้อย จึงพิจารณาได้ว่า ครูศิลปะมีภาระรับผิดชอบกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ของโรงเรียนมาก เพราะเป็นผู้ที่มีความสามารถทำงานได้หลายด้าน แต่กิจกรรมพิเศษที่รับผิดชอบนั้นมักไม่ใช่กิจกรรมพิเศษทางศิลปศึกษา ดังนั้นการที่ครูศิลปะรับผิดชอบกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเรียนการสอน และการประเมินผลวิชาศิลปศึกษา แต่เป็นผลทำให้ครูศิลปะมีเวลาในการสอนและการประเมินผลน้อยลง ด้วยเหตุนี้ครูศิลปะจึงมีความคิดเห็นว่าการมีภาระรับผิดชอบกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก จึงทำให้การประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษามีประสิทธิภาพน้อยลง

2. ด้านความคิดเห็นของครูศิลปะ เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของครูศิลปะ เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา ในด้านการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล การสร้างแบบทดสอบ วิธีการประเมินผล การตัดสินผลการเรียน สรุปได้ว่า ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาจากรายข้อในแต่ละด้านพบว่า ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งบางข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วยหลายข้อ แสดงว่าครูศิลปะไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับสภาพการประเมินผล การเรียนวิชาศิลปศึกษาในทุกๆ ประเด็น ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

2.1 การปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูศิลปะมีความคิดเห็นดังต่อไปนี้ ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ ว่าผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ควรเป็นผู้ลงมติในการประชุมกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา แต่มีความคิดเห็นด้วยว่าหัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษาและครูศิลปะซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่สอนโดยตรง ควรเป็นผู้ลงมติในการประชุมกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วุฒิ วัฒนสิน (2530 : 127) ที่ได้พบว่าผู้บริหาร และครูศิลปะมีความคิดเห็นที่ครูศิลปะควรเป็นผู้ออกข้อสอบรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ซึ่งเป็นข้อทดสอบรายวิชาบังคับที่กลุ่มโรงเรียนจะต้องร่วมกันจัดทำ

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจว่า กลุ่มโรงเรียนควรจัดทำข้อทดสอบวิชาศิลปศึกษา เฉพาะรายวิชาบังคับเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุนีย์ ริงวอน (2524 : 59-62) ที่พบว่า ครูต้องการให้กรมวิชาการจัดทำคลังข้อสอบ

และข้อสอบมาตรฐานให้ครูสามารถไปใช้ได้อย่างเพียงพอ ดังนั้นครูผู้สอนจึงอาจต้องการให้กลุ่มโรงเรียนจัดทำข้อทดสอบรายวิชาบังคับและข้อทดสอบรายวิชาเลือกอื่นๆ เพื่อให้ครูนำไปใช้ได้อย่างเพียงพอและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจว่า ครูศิลปะสามารถประเมินพฤติกรรมของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ทุกข้อ เพราะ ครูศิลปะอาจไม่มีเวลาประเมินผลเพียงพอซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรณวิภา คุณะเกษม (2527 : 76-77) ที่พบว่า ครูไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับประเมินผลในแต่ละจุดประสงค์

2.2 การสร้างข้อสอบ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูศิลปะมีความคิดเห็นดังต่อไปนี้

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจว่าครูศิลปะสามารถสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุนีย์ ริงวอน (2524 : 60) ที่ว่า ครูมีปัญหาในการจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจว่า มีคู่มือ ตำราเอกสาร อุปกรณ์การพิมพ์และวัสดุสำเนา และตู้เก็บรักษาแบบทดสอบอย่างเพียงพอแล้ว เพราะ ทางโรงเรียนอาจขาดวัสดุอุปกรณ์สำหรับการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมานบุญรัตน์ (2525 : 123-128) ที่พบว่า ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในงานทะเบียนและวัดผลในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจว่า ควรสร้างข้อทดสอบวิชาศิลปศึกษาเพื่อวัดพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ในลักษณะข้อทดสอบแบบปรนัยเพียงอย่างเดียว และมีความคิดเห็น ในระดับไม่เห็นด้วยว่า ครูศิลปะควรสร้างข้อทดสอบวิชาศิลปศึกษา เพื่อวัดพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดในลักษณะข้อทดสอบแบบอัตนัยเพียงอย่างเดียว เพราะครูศิลปะมีความเห็นด้วยว่า ควรสร้างข้อทดสอบแบบปรนัยและแบบอัตนัยปนกัน และเนื่องจากการวัดผลที่ดีนั้นควรมีใช้เครื่องมือวัดหลายๆ แบบ และวัดในหลายด้านจึงจะทำให้ได้ผลการวัดที่ผิดพลาดน้อยที่สุด การเลือกชนิดของข้อสอบ ต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายของการทดสอบ เวลาที่ใช้ในการสร้างข้อสอบ และการให้คะแนน จำนวนนักเรียนที่ทดสอบ เครื่องมือจัดทำข้อสอบ และทักษะในการเขียนข้อสอบชนิดต่างๆ (อนันต์ ศรีวิเสภา 2525 : 127-128)

2.3 วิธีกาการประเมินผล

เมื่อกิจการณารายข้อพบว่ ครูศิลปะมีความคิดเห็นดังต่อไปนี้

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่ ควรวัดผลโดยให้นักเรียนปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิ วัฒนสิบ (2530 : 101) ที่ว่ ครูศิลปะเห็นด้วยกับการพิจารณาความตั้งใจในการปฏิบัติงานของนักเรียน

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่ ครูศิลปะที่สอนรายวิชานี้ว่ ควรกำหนดจุดประสงค์และกำหนดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของวิชาศิลปะศึกษา ทั้งนี้เพราะครูศิลปะเป็นผู้ที่รับผิดชอบการสอนโดยตรง จึงต้องมีความรู้ มีทักษะในการสอนและประเมินผลให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์การศึกษาและการสอน

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจว่ สัดส่วนของเนื้อหาและกิจกรรมในรายวิชาศิลปะศึกษาเหมาะสมกับระยะเวลาทำการวัดผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญหิน ธรรมวงษ์ (2526 : 68) ที่พบว่ารายวิชาที่มีค่า 0.5 หน่วยการเรียนไม่เพียงพอ สำหรับการเรียนการสอนและการประเมินผลในแต่ละคาบและทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการประเมินผล ดังนั้นรายวิชาบังคับศิลปะศึกษามีค่า 0.5 หน่วยการเรียนต่อหนึ่งภาคเรียน จึงกลายเป็นอุปสรรคต่อการประเมินผล เพราะการเรียนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น สุทธศักราช 2521 ในรายวิชาบังคับต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ภายใน 1 คาบ หรือ 50 นาที จึงทำให้อะยะเวลาทำการวัดผลในแต่ละคาบเรียนไม่เพียงพอ

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจว่ครูฝ่ายวิชาการ และครูฝ่ายวัดผล ควรกำหนดจุดประสงค์และกำหนดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของวิชาศิลปะศึกษา ทั้งนี้เพราะครูฝ่ายวิชาการ และครูฝ่ายวัดผล มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผลการศึกษาโดยตรง แต่ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลทางศิลปะศึกษา และไม่ได้เป็นผู้สอนโดยตรง ครูศิลปะจึงไม่แน่ใจว่ครูฝ่ายวิชาการและฝ่ายวัดผล จะสามารถกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติวิชาศิลปะศึกษาได้

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจว่ ครูศิลปะควรประเมินผลวิชาศิลปะศึกษาโดยใช้อัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียนเป็น 60 : 40 และ 80 : 20 แต่เห็นด้วยกับอัตราส่วน 70 : 30 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแบบสอบถามปลายเปิดของการวิจัยครั้งนี้ที่ว่ได้พบว่ ครูศิลปะบางคนมี

ความคิดเห็นว่าควรรี้อัตราส่วนของคะแนน ระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียน คือ 70 : 30 สำหรับรายวิชาบังคับ และวิชาเลือกบางวิชาที่เน้นการปฏิบัติมาก และควรรี้อัตราส่วน 80 : 20 สำหรับรายวิชาที่ต้องเน้นการเรียนภาคปฏิบัติมาก เช่น รายวิชาวาดภาพ เขียนภาพ

ครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยกับการรี้อัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียนเป็น 50 : 50 ทั้งนี้เพราะว่าจุดประสงค์ของวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 127) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออก ค้นคว้า ทดลองปฏิบัติกิจกรรม จากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สำรวจความถนัดและความสนใจทางศิลปะของผู้เรียน เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่งานอดิเรกหรือการประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงต้องประเมินผลการเรียนโดยการสังเกตพัฒนาการและพฤติกรรมของผู้เรียนจากภาคปฏิบัติในระหว่างภาคเรียนเป็นส่วนใหญ่

2.4 ด้านการตัดสินผลการเรียน

ครูศิลปะไม่แน่ใจว่า นักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียน "0" ในรายวิชาบังคับศิลปศึกษา ควรได้รับการอนุมัติให้จบการศึกษาได้ถ้ามีคุณสมบัติอื่นครบถ้วน เพราะนักเรียนอาจไม่เห็นความสำคัญของวิชาศิลปศึกษา และเมื่อได้ "0" แล้วไม่มีผลในการอนุมัติให้จบการศึกษาจะทำให้ นักเรียนไม่สนใจเรียนวิชาศิลปศึกษาก็ได้ แต่จากข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีครูศิลปะกลุ่มหนึ่งให้ข้อเสนอแนะว่า ไม่ควรรี้อัตราส่วนผลการเรียน "0" เพราะอย่างน้อยนักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ตั้งใจปฏิบัติงานไปพอสมควรแล้ว ฉะนั้นความคิดเห็นโดยส่วนรวมใน เจาะก๊อปปี้จึง เป็นความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ

3. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริม และสนับสนุนครูศิลปะในเรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา โดยบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูศิลปะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกข้อ ในเรื่องบุคคลและหน่วยงานกับลักษณะการส่งเสริมและสนับสนุนครูศิลปะในด้าน การประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา สาเหตุที่มีความเห็นพ้องกันเช่นนี้ เพราะ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา สถาบันฝึกหัดครู กลุ่มโรงเรียนศึกษานี้เทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา ครูฝ่ายวัดผล และเพื่อนครูศิลปะในโรงเรียน ต่างเป็นหน่วยงานและบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลหรือการนิเทศการประเมิน

ผล ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการนิเทศติดตามผล การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, สำนักงานศึกษาธิการ เขต 11 2524 : 51) ที่พบว่า ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นว่าการความช่วยเหลือจาก หน่วยงานนิเทศ กลุ่มโรงเรียน เพื่อนครูอาจารย์ในโรงเรียน ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนวัดผลและสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอ เสนอแนะความคิดเห็น เกี่ยวกับการประเมินผล การเรียนวิชาศิลปศึกษาสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูศิลปะ

1.1 ควรให้ความสนใจในเรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา เพราะการประเมินผลจะช่วยให้ผู้สอนทราบว่า ได้สอนให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด และช่วยให้ทราบพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เรียน เพื่อช่วยในการจัดการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

1.2 ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับหลักสูตร การสอน การประเมินผล และระเบียบการประเมินผลให้เข้าใจอย่างถูกต้อง เพื่อแก้ไขข้อหากการขาดความรู้ในเรื่องการประเมินผล

1.3 ควรเข้ารับการสัมมนา หรือการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการประเมินผล การอบรมหรือสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และได้ฝึกปฏิบัติจริง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินผลวิชาศิลปศึกษา

1.4 ควรนำผลการประเมิน ไปใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา เพราะถ้าหากครูศิลปะประเมินผลแล้วไม่นำไปปรับปรุงการเรียนการสอน ผลการประเมินจะไม่มีประโยชน์แต่ประการใดทั้งสิ้น

1.5 ควรวางแผนการประเมินผลร่วมกับครูศิลปะผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในรายวิชาเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร และหัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา

- 2.1 ควรจัดการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอน วิชาศิลปศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
- 2.2 ควรให้คำปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอน วิชาศิลปศึกษาแก่ครูศิลปะด้วยความ เป็นกันเองโดยสม่ำเสมอ
- 2.3 การจัดการประชุม อบรมสัมมนาหรือปฐมนิเทศครูศิลปะที่บรรจุใหม่ ภายในสถานศึกษา ในเรื่องของการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา
- 2.4 การจัดหาข่าวสารและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการ เรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาให้ครูศิลปะได้ใช้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้
- 2.5 ควรร่วมกันจัดให้มีหน่วยวัดผลในโรงเรียน เพื่อติดตามและกวดขัน ประสิทธิภาพการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ
- 2.6 ควรสนับสนุนครูศิลปะให้ เข้ารับการอบรมหรือสัมมนา เพื่อเพิ่มพูน ความรู้และประสบการณ์ เรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา

3. ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษานิเทศก์

- 3.1 ควรศึกษาเรื่องของการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษาให้ เข้าใจ อย่างถูกต้อง เพื่อให้ได้มีความรู้และความสามารถในการอธิบายหรือให้คำปรึกษาแนะนำครู ศิลปะได้อย่างถูกต้อง
- 3.2 ควรจัดและเป็นวิทยากรในการประชุม อบรมหรือสัมมนาที่มีรูปแบบ การส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ด้านการประเมินผลที่ทันสมัย เข้าใจได้ง่าย มีการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และจัดประจำปี
- 3.3 ควรหาโอกาสนิเทศอย่างใกล้ชิดเพื่อศึกษาปัญหาโดยตรง และนิเทศ โดยสม่ำเสมอประจำทุกภาคเรียน

4. ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มโรงเรียน

- 4.1 ควรเปิดโอกาสให้ครูศิลปะได้ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา ประจำทุกภาคเรียน
- 4.2 ควรจัดทำ และรวบรวมแบบทดสอบวิชาศิลปศึกษาโดยจัด เป็นคลังข้อ สอบ หรือธนาคารข้อสอบ และทำข้อสอบมาตรฐานไว้ใช้ในระดับกลุ่มโรงเรียน

5. ข้อเสนอแนะสำหรับ เพื่อนครูศิลปะ

5.1 ควรปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลวิชา ศิลปะศึกษาซึ่งกันและกันโดยสม่ำเสมอ เพราะครูศิลปะต่างมีความใกล้ชิดกันในระหว่าง การสอน จึงมีโอกาสปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้ง่ายกว่า บุคคลฝ่ายอื่น ๆ เช่น ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครูฝ่ายวิเทศ เป็นต้น

5.2 ควรติดตามและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน ของนักเรียนซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนและนำข้อมูลไปปรับปรุง การเรียนการสอนของนักเรียนในคราวต่อไป

6. ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

6.1 ควรจัดทำหลักสูตร แบบเรียน คู่มือครู แผนการสอน ระเบียบการ ประเมินผล เอกสารประกอบหลักสูตร เอกสารประกอบการประเมินผลให้แก่ครูศิลปะอย่าง เพียงพอและทั่วถึงทุกคน

6.2 ควรจัดการอบรม และสัมมนาเกี่ยวกับการประเมินผลวิชาศิลปะศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาโดยเฉพาะ และควรจัดในรูปแบบที่แปลกใหม่ทันสมัย และเข้าใจง่าย ควรจัดการอบรม เชิงปฏิบัติการมากกว่าการฟังบรรยายจากวิทยากร เป็นส่วนใหญ่ และควร แจกจ่ายการ จัดอบรมและสัมมนาให้ครูศิลปะทราบโดยทั่วถึง ในระยะเวลาว่างหน้าพอ สมควร

6.3 ควรจัดทำข้อสอบมาตรฐานวิชาศิลปะศึกษาและรวบรวมแบบทดสอบ วิชาศิลปะศึกษา และจัดตั้งเป็นคลังข้อสอบหรือธนาคารข้อสอบ เพื่อให้มีการใช้แบบทดสอบ แก่ครูศิลปะ

6.4 ควรศึกษาติดตามสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน การสอน วิชาศิลปะศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาโดยสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา เพราะการศึกษา เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในสังคมจึงมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในแต่ละปี

7. ข้อเสนอแนะสำหรับ สถาบันฝึกหัดครู

7.1 ควรส่งเสริมการศึกษาวิชาการประเมินผลการศึกษาทั้งภาคความรู้ และภาคปฏิบัติ ให้มีความสอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม ความเป็นจริง

7.2 ควรส่งเสริมการศึกษา วิชาการประเมินผลศิลปศึกษา ทั้งภาคความรู้ และภาคปฏิบัติ ให้มีความสอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้มีทักษะในการประเมินผลเป็นอย่างดี เพราะในสภาพความเป็นจริงครูศิลปะ 1 คน ต้องรับผิดชอบการสอนนักเรียนหลายร้อยคนต่อสัปดาห์

7.3 ควรส่งเสริมการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลศิลปศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี

8. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานเอกชน บุคคลเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องการประเมินผลการเรียน โดยผู้ปกครองควรร่วมมือติดตามผลการเรียนของนักเรียน และอบรมให้นักเรียนตั้งใจศึกษา ทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือทำการบ้านเป็นประจำ ควรชมเชยหรือให้กำลังใจเมื่อนักเรียนมีผลการเรียนดีและแนะนำตัดเตือนเมื่อนักเรียนมีความบกพร่องในการเรียน ผู้ปกครองบางคนไม่สนับสนุนให้นักเรียนเรียนวิชาศิลปศึกษา เพราะมีความคิดว่าเป็นวิชาที่ไม่มีความจำเป็น ทำให้สกปรก เลอะเทอะบางคนห้ามไม่ให้เด็กเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางศิลปะศึกษาต่อทางด้านศิลปะ ผู้ปกครองบางคนทำลายหรือไม่สนใจผลงานศิลปะที่บุตรหลานของตนเองสร้างขึ้น ฉะนั้นผู้ปกครองควรมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาศิลปศึกษาร่วมกับครูศิลปะ นอกจากนี้ครูศิลปะยังต้องการความช่วยเหลือทางด้านงบประมาณ ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องมือ สำหรับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษา จากหน่วยงานเอกชนต่างๆ ด้วยเหตุนี้หน่วยงานเอกชนจึงควรให้การสนับสนุนตามสมควร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาศึกษาการประเมินผลวิชาศิลปศึกษาให้กว้างขวางออกไปในเขตการศึกษาอื่นๆ หรือทั่วประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบสภาพการประเมินผลโดยรวม
2. ควรมีการศึกษาด้านการประเมินผลวิชาศิลปศึกษาในแง่มุมอื่นๆ ให้มากขึ้น หรือศึกษาอย่างลึกซึ้งเฉพาะด้าน เช่น ด้านการปฏิบัติ ด้านทัศนคติ ด้านการสร้างแบบทดสอบ ด้านวิธีการประเมินผล เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาด้านการประเมินผลศิลปศึกษาจากกลุ่มคนอื่นๆ